

Krisjan:

Leyst og fast um samfelagsviðurskifti

4. PARTUR

Hugaligt er tað at vita, at vit millum fremstu politikkjar landsins hava átt menn, hvørs útbýggingarætlanir vit framvegis fylgja í stórum sum í smáum, hóast deyða teirra fyri umleið 7-8 árum síðani. Stovnanin av SEV er einans eitt dømi um teirra livsfusa áráði og innligu ynski um størstu sjálvsstöðu. Gævi tað gjørdist óneyðugt við háfloygdum eftirmælum eftir núlivandi ættina fyri at verið minnst sum einstakir av teirru undanfarnu, hvørs avrekverk aleina lýsa um grógvandi slóðir okkara.

Slik umhugsin framferð kann rættast kallast tjóðarlist, um einstaklingar og ábyrgdarstovnar í felag megna at friðka og varveita kringumstøður landsins, samstundis sum vit laga alt sum best, bjarta endamálinum fyri eygað. Gomlu veginir, ið nú rættuliga kringla seg í skellilátri og breggjan yvir at vera sloppnir undan okinum, áttu heldur ikki at verið so hástórir, hóast teir vóru til nytta, tann tíð tað var. Hesar verða vit at tyrra við flagi ella áskoti, so eisini hesi arrini grønkast, sum frálíður.

Tvær greifligar skeinur eru tó í okkar frægu vegamynd. Onnur teirra er tað órudd, bilfólkið væl-signar vegjaðararnar við so sum fløskubrot, oljuleit, ófantalig klædnaløggi fyri bert at nevna okkurt av tí nógva. Somuleiðis kann tað ikki tolast longur, at tilflytarar til stórlássini fara út sum tjóðar á nátt at ríva niður príðilugu og kostnaðarmiklu vegjaðararnar til ifyllu í húsagrundum. Slikt er frumskógarmentan burturav og so frumkend, at vit mugu lova okkum at ivast í, um vit her hava fyri okkum upplýst væl andaliga farin menniskju ella einans fyrstu eftirkomarar hálleysu apukettana. Slikt háðandi virðingsloysi fyri nýggju umstøðunum og væntandi sómi mótvegis nýggju viðskiftafólkunum á komandi búplássum er bert eitt av teimum mongu vælsignisunum, tilflytaraplássini tíðum vera ríkað við. Kann vera, tað er ikki so illa meint. Men hóast tað er hetta syndarlig nektan av skortandi meðvitan um nýggju kringumstøðurnar — og sum kunnugt er tað ein eyðsæddur fyrimunur at vita, hvar ein flytur, áðrenn ferð verður undir tiltøk, hvørs úrslit mugu haldast at vera so ivasom sum her.

Almikið er at triva í av samfelagshóttandi viðurskiftum, sum bæði dálka sinn og skinn á fólk okkara, men at greina til fullnar okkurt av hesum krevur bæði rúmd og tíð. Nevnst skulu tó

onkur av teimum mest vælkendu so sum loynilg rúsdrekkað, sum als ikki er so loynilg enná, søla av ólíggligum útlenskum bløðum bæði yvir og undir disk í ávisum av landsins selubúðum, ov vónaligt tollefirlið við tí úrsliti, at tað móguliga ikki eydnast at fáa hendur á øllum tí narkotika og øðrum tramansskapi sum kemur til landið í ikki heilt ótíðandi nøgdum og hetta einamæst, tá einstakir av okkara sokallaðu lesandi ungdomum »Føroya Vónum« hírða at koma heim at vitja ein skallutan krákumán, ella tá fremmand ítróttarfolk, skúlabørn og sera vónaligir útlenskir óljóðsbólkar floyma inn yvir landið í vónini um at sleppa at roykja friðarpipuna í friði og náðum millum smábýttar og einfaldar oyggjabúgvir, einans órógvadur av egna listarliga gangi og geylan. Hetta er í stuttum sanna hugsan hjá slikum ferðandi. Latíð okkum tí visa sannan lit við fremjan av strangastu ansingar tiltøkum, um vit ikki heldur velja at læsa okkum inni. Føroysku leiðisveinarnir, sum soleiðis hava áttikið sær høvuðstáttin av okkara »menturnarliga« samstarvi við úrheimin, áttu at tikið til umhugsunar hesi viðurskifti, áðrenn nýggir »hámenturnaligir« sáttmálar vóru gjørdir.

Sera vónaligt er tað stutt við rúsdrekkaoyring í landinum. So vónaligt, at um vit bert eitt einasta dansikvöld høvdu stóðað øllum landsins akandi, høvdu vit havt rivuligt av ókeypis arbeidsmegi til grevstur av øllum hugsandi kloakkveitingum. Slik loysn av sektar- og varhaldsspurninginum hevði kannska ikki verið av leið, í eini tíð, har vit framskundaðir av útlenskari lóggávu alt meira og meira laga dómsavgerðir okkara, sum kortini ikki eru okkara, eftir útlendinganna eftirgevið lyndi yvirfyri stóðugt greifligari brotsverkum úttanlanda, sum gerast vanligari fyri hvønn dag, vegna hópisleys trivnaðarlig viðurskifti, hóast alla aðra hugsandi vælferð. Okkum tørvar sanniliga avgjörda og heimasmiðaða lóggávu á øllum økjum, grundaða á tað sindrið, vit framvegis eiga av vanligari »heimføddari« rættferðshugsan. Slik lóggáva hevði ivaleyst felld harðari og meira avgjörda dóm í tí júst lokna rúsdrekka máli, sum meira enn onnur mál hevur evnað at reisa fólksins andstygd móti slikum brotsgerðum og lutvist móti rættinum, og serliga hetta seinasta er at harmast um sum prinsipp, hóast skiligt í hesum ódamliga føri.

framhald

Virkiðskrá Føroya Ja

2. PARTUR

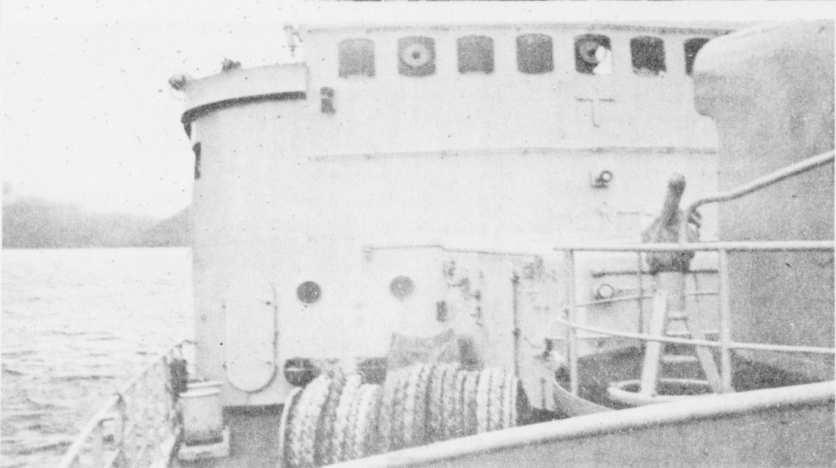
4. Vaktar- og bjargingartænastan

Sjóverjan verður útbýgd við føroyskum vaktarhaldi og politimyndugleika.

Samarbeiðið millum danir og føroyingar á hesum øki verður útbýgt, og áherðsla verður lögð á at fáa útbýgt og umlagd danska partin av sjóverjun.

Somuleiðis verður helikoptara- og flogfaratænastan økt.

Føroyska bjargingartænastan verður útbýgd og bjargingarfeløgini stuðlað.

5. Virkiðspolitikur — idnaður

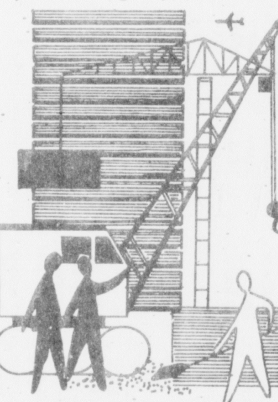
Her er talan bæði um fiskivinnu og idnað.

Fiskivinnan er landsmál, og skal landið ganga á odda bæði við útbýggingar og rakstri. Einstaklingar og fiskimanna- og aðrar fyrirkur, sum fara undir byggingar av hóskaði fiskiferum, verða í byrjanini hjálptir ávegis við studningi og annars við lagaligum lánun.

Annar idnaður verður at seta á stovn á landsgrundarlági — men fólk, sum hava hegni og áráði og sum vilja royna nýggjar leiðir, kunnu fáa lagalig lán og studning til stovnssetan og rakstur í byrjanini.

Miðvís útbýggingarætlan verður gjørd og verður dentur lagdur á landspartamenning. Verða tí at seta á stovn stórr og smærri

idnaðarvirki, ikki bert á stórlássunum, men eisini á bygdunum kring landið, soleiðis at føroyska búsetingarmyndir verður

varðveitt. Tað skal verða móguligt at veita betri stuðul til teir landspartar og tær bygdur, sum eru ringast fyri.

Hildið verður áfram við útbýgging teirra, ið starvast innan idnað. Floksins mál er at leggja so til rættis, at allar okkara útlutningur skal vera tilvirkaður her á landi.

Nýggjar vinnugreinar verða framar, so vinnulivið verður so fjellbroytt sum gjørligt. Dentur verður lagdur á, at tey sum vinnuliga eru ringast fyri á henda hátt fáa betri arbeidsmøguleikar — serstakliga verður hugsað um kvinnurnar.

6. Farmaskip

Flokkurin setur sær sum mál at skapa ein tíðarhóskaði farmaskipafloata til allar okkara farmasiglingarmeinn.

